

Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsutskottet

Gävle

Riktlinjer för bostadsförsörjning Gävle kommun 2023

Dnr 22Ks411 Ks-Samhällsbyggnadsutskottet remiss 25.8-6.10.2023

Kommunala Pensionärsrådets (KPR) pensionärsorganisationer PRO, SPF Seniorerna, SKPF Pensionärerna, RPG och Finska Föreningen fick vid sitt sammanträde den 20 september en föredragning av planeringsstrateg Lars Eriksson via en digital föredragning.

Yttrandet har formulerats av pensionärsorganisationernas beredning PRO, SPF Seniorerna och SKPF Pensionärerna.

Vi har tagit del av remisshandlingar och lämnar våra synpunkter vad avser de äldre. Som konstateras i materialet kommer gruppen äldre 80 - 90 år ökas med 2111 personer fram till 2040, men ökning i åldern över 65 år ökar med 21 000. Den demografiska utvecklingen är därmed i sig en väsentlig del i behovet av planering och framförhållning. Antalet hushåll som ska försörja de äldre blir en utmaning.

Särskilda boenden för äldre har, så vitt vi förstått, Omvårdnadsnämnden ett gott grepp om och ledamöterna i KPR har informerats. F n är det överskott, men ett ökat behov om 320 lägenheter finns fram till 2035, annars uppstår underskott. Särskilda boenden för äldre är en skyldighet för kommunen att planera för, enligt socialtjänstlagen.

En särskild analys borde företas för att utröna huruvida behoven av särskilt boende för äldre har förändrats då vakanser inom särskilt boende gällt en längre tid, inte bar pandemiåret.

I Gävle gäller kvarboendeprincipen, den skulle kunna omsättas, i planering för fler Trygghetsbostäder.

I en Trygghetsbostad ska åldern vara 65 år för tillträde. Inget myndighetsbeslut utan tilldelning via kö. Finessen med trygghetsbostad är, att utöver en funktionell lägenhet, skall det finnas gemensamhetsutrymmen och förhoppningsvis, även i fortsättningen, tillgång på en värdinna. I ett trygghetsboende är det sannolikt effektivare för vårdgivare att tillhandahålla hemtjänstpersonal, fysioterapeuter, sjuksköterska m f i professioner än att köra bil gata upp och gata ner. Borde vara en effektivisering i tillsyn och tillgodoseende av ett behov som efterfrågas.

För de äldre med någon form av demenssjukdom, och enligt prognoser, är det en sjukdom som ökar med stigande ålder och de blir i behov av dygnet runt omvårdnad. Idag finns ett flertal som väntar på sådant boende och i vissa fall, p g a brist på lägenheter för äldre med diagnos demens, blir det ett blandat boende dvs fysiskt funktionshindrade blandas med personer med kognitiva funktionshinder. Där träder planering för särskilda boenden in, och en bedömning får göras vid varje uppdatering av befintlig plan, som är Omvårdnadsnämndens ansvar.

Behovet av Trygghetsbostäder har framförts vid flera tillfällen från beredningsgruppen i KPR med klen utfall. Den modell som skissas för samarbete och samverkan mellan såväl olika nämnder och bolag är hoppningivande och att förhoppningsvis redan vid markanvisning, planer och detaljplaner i framtiden finns Trygghetsbostäder med vid bedömning av olika behov och efterfrågan. Vi ska inte glömmas bort i planering eller kommande remisser.

En önskan är att Gavlegårdarna upphör med benämningen 55+ och antar begreppet 65 + istället, vilket då innebär lägenheter särskilt lämpade för äldre med tanke på såväl planering som närhet till service och lokaltrafik. Planering för Trygghetsbostäder, ska beroende på behov och efterfrågan, alltid finna med vid exploatering i lämpliga områden. Med fördel kan t ex Adjunkten och Armfelt omvandlas till Trygghetsbostäder. Lokaler som har hyrts ut till andra verksamheter får tas tillbaka. En kostnadseffektiv lösning och till nytta för alla parter. Win-win säger man ofta idag. Dessa boenden har centrala och mycket attraktiva lägen. Trygghetsbostäder ska ha närhet till service och kollektivtrafik.

En god tillgång på trygghetsbostäder för äldre påverkar samhället genom att minska kostnader för särskilda boenden, påverkar behovet av hemtjänststimmar, förbättrar anhörigas situation och möjligheter att vara yrkesverksamma, ökar bostadstillgången till bostäder för andra grupper i samhället och flyttkedjor kommer igång.

En del av dessa påståenden är hämtade från rapporten "Uppföljning av trygghetsboende Tickselbo" som på Gävle kommuns uppdrag sammanställdes av konsultbolaget PWC redan år 2017. Tillika finns en statlig utredning SOU 2015:85 som bedömde att byggande av 100 trygghetsbostäder kan ge en kommun en besparing på 10 miljoner kr, då behovet av särskilda bostäder minskar.

Överskotten av studentlägenheter kan med fördel omvandlas till en första bostad för ungdomar och även för de som ännu inte blivit 65. Gävle har många ensamhushåll. Det blir då möjligt att omvandla överskottet på studentlägenheter till andra behov.

Om fler Trygghetsbostäder byggdes eller bostäder omvandlades, där det är lämpligt, bidrar det till en flyttrörelse, som gagnar både ung och medelålders, då villor eller radhus blir till salu. I Gävle finns det 2422 personer över 65 år som bor ensamma i villa. Det är i synnerhet i den målgruppen, som det kan finnas behov av ett annat boende framöver, enligt bostadsförsörjningsanalysen gjord av WSP.

I dokumentet riktlinjer för bostadsförsörjning 2023 finns ett antal riktlinjer som framhåller att kommunen alltid ska tänka inkludering av olika behov i sin planering, tex de hemlösa, barnperspektiv m fl, vore det klädsamt om en punkt tex 17 kunde vara "äldreperspektiv". Väl motiverat att även den stora kostnadskrävande gruppen får en egen punkt. Dessutom kan upplysas att ett sådant arbete pågår på Europeanivå, att liksom barnperspektivet ska äldreperspektivet finnas med i kommunal planering. Barnkonventionen finns och inom rimlig tid kanske även en Äldrekonvention!?

Gävle 2023 10 05

Beredningen för KPR

Susanne Falk

PRO

Catharina Hedin, tf

SPF Seniorerna

Margareta Bergström

SKPF Pensionärer

